

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 295/2019-54

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Erikom Šablatúrom, Holíčska 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 377/2004 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 377/2004 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 519,39 € (slovom päťstodevätáň eur a tridsaťdeväť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Erika Šablatúru, Holíčska 13, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 295/2019-23 z 2. júla 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), z 9. januára 2019 v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 377/2004 v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“). Vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol.

2. Na zasadnutí pléna ústavného súdu 16. októbra 2019 bol schválený Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“), ktorý nadobudol účinnosť 17. októbra 2019. V zmysle tohto rozvrhu práce je Mojmir Mamojka (sudca spravodajca) členom

tretieho senátu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 7 rozvrhu práce vecí, na ktorých prerokovanie boli od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 príslušné prvý senát ústavného súdu alebo druhý senát ústavného súdu v zložení platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019 a v ktorých bolo v tomto období vydané rozhodnutie o prijatí návrhu na ďalšie konanie, prerokujú tieto senáty v pôvodnom zložení (platnom v období od 26. apríla 2019 do 16. októbra 2019). Prvý senát ústavného súdu v rozhodnom období pracoval v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu), Miroslav Duriš a Mojmír Mamojka. Vzhľadom na uvedené rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. I. ÚS 295/2019 prvý senát ústavného súdu v zložení tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva, že sťažovateľ v napadnutom konaní okresného súdu vystupoval ako žalobca proti Dopravnému podniku mesta Bratislava vo veci poškodzovania práv zamestnanca formou diskriminácie, pričom žalobu podal 13. októbra 2004 a v čase podania ústavnej sťažnosti napadnuté konanie okresného súdu stále prebiehalo. K priebehu napadnutého konania okresného súdu sťažovateľ uviedol, že okresný súd postupoval tak, že po dvoch pojednávaniach, na ktorých odmietol vykonať listinné dôkazy, 19. júna 2007 rozhodol rozsudkom č. k. 18 C 377/04-146, ktorým sťažovateľovu žalobu zamietol. Proti tomu podal sťažovateľ 20. augusta 2008 na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“, v citáciách aj „odvolací súd“) odvolanie, ktorý uznesením č. k. 2 Co 331/08-189 z 31. júla 2009 uvedený rozsudok okresného súdu zrušil z dôvodu, že boli porušené práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie.

4. Sťažovateľ ďalej uviedol, že v napadnutom konaní okresného súdu už bolo zo strany ústavného súdu, a to nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 332/2010-31 z 18. januára 2011, skonštatované, že došlo k prietahom v konaní a zároveň bolo okresnému súdu prikázané, aby ďalej v napadnutom konaní okresného súdu konal bez zbytočných prietahov, čo však okresný súd nespĺnil a výsledkom toho bolo vydanie ďalšieho nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015, ktorým

ústavný súd opätovne skonštatoval, že v napadnutom konaní okresného súdu došlo k priet'ahom v konaní. Okresný súd vydal v napadnutom konaní okresného súdu 28. novembra 2014 rozsudok č. k. 18 C 377/2004-588, na základe ktorého bol s'ťažovateľ úspešný, avšak krajský súd tento rozsudok uznesením č. k. 2 Co 227/2015-664 z 31. mája 2016 zrušil a vec opätovne vrátil na ďalšie konanie okresnému súdu. S'ťažovateľ dodal, že k zrušeniu rozsudku a vráteniu veci došlo z dôvodu, že krajský súd dospel k záveru, že tento rozsudok nezodpovedal ustanoveniam § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a právu účastníkov na spravodlivé súdne konanie. K tomu ďalej s'ťažovateľ uviedol: *„Skutočnosť, keď odvolací súd po takmer 12 rokoch znova vrátil vec späť na prvostupňový súd je pre s'ťažovateľa neprijateľná a zároveň nedôvodná. Odvolací súd mohol a mal so zreteľom na dĺžku konania... dokazovanie v plnom rozsahu vykonať sám, a v rámci toho vykonať aj dôkazy navrhnuté účastníkmi konania. Vrátenie veci súdu prvého stupňa definitívne predĺžilo dĺžku konania na takú dobu, keď ďalšie pokračovanie v spore je už neúčelné ba až nezmyselné, a stáva sa pre s'ťažovateľa traumatické z dôvodu, že v podstate jednoduchý pracovnoprávny spor, kde sú presvedčivé listinné dôkazy, a preto postup konajúceho ale aj odvolacieho súdu je vlastne taký, že neguje právo na spravodlivý súdny proces v primeranom čase. Pre s'ťažovateľa je neakceptovateľné, aby zotrval viac ako 14 rokov v stave právnej neistoty... Za závažné a negatívne považuje s'ťažovateľ aj skutočnosť, že ako Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd, zrušil obidva rozsudky konajúceho súdu z toho dôvodu, že nespĺňali požiadavky podľa § 157 ods. 2 O.s.p., ktoré dávajú súdu dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku.“*

5. Vzhľadom na uvedené s'ťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] upravené v čl. 46 ods. 1, ods. 4 a v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod spis.zn.: 18C 377/2004 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I prikazuje, aby vo veci urýchlene konal bez zbytočných priet'ahov a aby vo veci konal ako nezávislý a nestranný súd.

3. [REDACTED], [REDACTED] priznáva v konaní č.k.: 18C 377/2004 úhradu zaplatených súdnych poplatkov v sume 1 261,00 € s 2% úrokom od zaplataenia súdnych poplatkov, vrátane úhrady trov právneho zastúpenia.

4. [REDACTED], [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie 10 000,00 EUR (slovom desaťtisíc EUR), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (nálezu).

5. JUDr. Erikovi Šablatúrovi, advokátovi priznáva trovy konania / trovy právneho zastúpenia 559,48 EUR (slovom päťstopäťdesiatdeväť EUR 48 centov), ktoré je súd povinný zaplatiť na účet advokáta vedený v Slovenskej sporiteľni, a.s. Bratislava číslo účtu: SK7909000000000173742168 do dvoch mesiacov od tohto rozhodnutia (nálezu).“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podanie sťažovateľa

6. Ústavný súd si už v rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti od okresného súdu vyžiadal súdny spis týkajúci sa napadnutého konania okresného súdu, prehľad procesných úkonov vykonaných okresným súdom v období od januára 2015 až do doručenia vyjadrenia, ako aj vyjadrenie okresného súdu k samotnej ústavnej sťažnosti.

7. Predseda okresného súdu sa v prípise sp. zn. 1 SprV 142/2019 z 23. mája 2019 ústavnému súdu doručenom 30. mája 2019, vyjadril k ústavnej sťažnosti. V ňom najprv vo vzťahu k podaniam sťažovateľa uviedol, že sťažovateľ po podaní predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, o ktorej bolo rozhodnuté nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015, podal okresnému súdu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní okresného súdu najprv 21. júla 2015, ktorá bola vyhodnotená ako nedôvodná, následne aj 24. augusta 2016, ktorá bola taktiež vyhodnotená 8. septembra 2016 ako nedôvodná. Následne sťažovateľ doručil okresnému súdu 6. júla 2018 ďalšie podanie týkajúce sa postupu okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu, na ktoré bolo vtedajšou predsedníčkou okresného súdu sťažovateľovi oznámením zo 6. augusta 2018 uvedené, že nebolo zistené, žeby sa od už uvedeného nálezu ústavného súdu vo veci vyskytlo akékoľvek obdobie nečinnosti okresného súdu. Z dôvodu námietok sťažovateľa k spôsobu

vybavenia jeho sťažnosti bol spis následne odstúpený predsedovi krajského súdu na prešetrenie, avšak nakoľko nedošlo zo strany sťažovateľa k zaplateniu poplatku za žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti na postup okresného súdu, spis bol okresnému súdu bez prešetrenia vrátený 16. októbra 2018. Následne predseda okresného súdu uviedol, že je toho názoru, že okresný súd v posudzovanom období v napadnutom konaní okresného súdu konal priebežne, sústredene a bez zbytočných prietahov. Okrem iného predseda okresného súdu poukázal na skutočnosť, že v období od 31. augusta 2015 do 27. júla 2016 sa spis nachádzal na krajskom súde pre účely rozhodnutia o podanom odvolaní sťažovateľa, ako aj žalovaného. Ďalej uviedol, že z prehľadu procesných úkonov je zrejmé, že okresný súd úkony vykonával bezodkladne, jeho konanie nebolo poznačené žiadnym obdobím neefektívnej, resp. nesústredenej činnosti. Tiež poukázal na skutočnosť, že konanie bolo vzhľadom na späťvzatie žaloby zo strany sťažovateľa zastavené. K otázke možného vplyvu postupu okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľom namietanej celkovej dĺžke konania predseda okresného súdu uviedol: *„Na sťažovateľom namietanú celkovú dĺžku konania malo v danom období zo strany tunajšieho súdu vplyv jedine krátke obdobie súvisiace so zmenou vytyčeného termínu pojednávania zo dňa 29.01.2018 na deň 09.03.2018, ktorá súvisela so zmenou zákonnej sudkyne vo veci (spis jej bol pridelený dňa 16.01.2018) a potrebou naštudovania rozsiahleho spisového materiálu. Za takéto obdobie by bolo možné vnímať i obdobie súvisiace so zmenou vytyčeného termínu pojednávania 19.11.2018 na deň 21.01.2019 zo zdravotných dôvodov sudkyne (k zrušeniu termínu pojednávania došlo dňa 15.11.2018), avšak dávam do pozornosti, že už dňa 12.11.2018 bol súdu doručený návrh sťažovateľa na zrušenie termínu pojednávania. Na druhej strane, podľa môjho názoru dĺžku konania v posudzovanom období negatívne ovplyvnilo práve správanie sťažovateľa. Pojednávanie dňa 06.02.2017 bolo odročené na žiadosť sťažovateľa, ktorý priamo na pojednávaní uviedol, že podal sťažnosť proti odňatiu veci zákonnému sudcovi. Toto predĺženie konania bolo spôsobené sťažovateľom, pretože so skutočnosťou o zmene zákonného sudcu bol oboznámený už v predvolaní na pojednávanie (sťažovateľovi doručené dňa 28.11.2016), teda sťažnosť mohol podať po doručení predvolania a nie žiadať na pojednávaní o jeho odročenie z tohto dôvodu. Ďalšie predĺženie konania spočívajúce v odročení pojednávania zo dňa 09.10.2017 na deň 29.01.2018 (z dôvodu, že nebola zachovaná lehota na prípravu pojednávania a potreby vyzvať žalovaného na vyjadrenie*

k doplneniu žaloby) zapríčinil sťažovateľ tým, že dňa 02.10.2017, t.j. osem dní pred konaním termínu pojednávania, súdu doručil doplnenie žaloby, pričom o termíne pojednávania mal vedomosť od ostatného pojednávania dňa 15.05.2017. Je nepochybné, že strana sporu je oprávnená využívať zákonom ustanovené prostriedky na obhajovanie svojich práv, avšak úkony súdu, resp. odročenie pojednávanií, dôsledkom ktorých dochádza k predĺženiu konania, podľa môjho názoru nemožno pričítať na ťarchu konajúceho súdu. Poukazujem tiež na to, že sťažovateľ v tomto období opakovane avizoval späťvzatie žaloby, konkrétne na pojednávaniach dňa 09.03.2018 a 29.06.2018, najmä na vplyv tejto skutočnosti na postup súdu realizovaný v súvislosti s princípom hospodárnosti konania, bez zbytočného neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb v zmysle Čl. 17 Civilného sporového poriadku. Obe tieto pojednávania boli odročené, pričom sťažovateľ žalobu zobral späť až po pojednávanií dňa 21.01.2019.“ V závere uviedol, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa považuje za nedôvodnú a sťažovateľom uplatnenú výšku finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € za absolútne neprimeranú. Vo vzťahu k sťažovateľom požadovanej úhrade zaplatených súdnych poplatkov vrátane úhrady trov konania predseda okresného súdu dodal, že uvedený nárok v predmetnom konaní nemá opodstatnenie.

Zároveň v rámci prípisu a príloh k nemu priložených uviedol aj procesné úkony vykonané okresným súdom v napadnutom konaní okresného súdu v období, ako bolo vymedzené v predchádzajúcom bode, z čoho vyplýva:

«Dňa 13.01.2015 doručil odporca súdu odvolanie voči rozsudku č. k. 18C/377/2004-588.

Dňa 16.01.2015 súd doručoval navrhovateľovi kópiu odvolania odporcu spolu s výzvou na vyjadrenie.

Dňa 29.01.2015 doručil aj navrhovateľ súdu odvolanie proti vyššie uvedenému rozsudku.

Dňa 19.02.2015 doručil navrhovateľ súdu svoje stanovisko k odvolaniu odporcu.

V súvislosti s ukončením funkcie sudcu [REDAKOVANÉ] ku dňu 31.01.2015 bola vec spis. zn. 18C/377/2009 na základe dodatku č. 2 k Rozvrhu práce na rok 2015 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená dňa 16.03.2015 do oddelenia „18C, 18Cpr, 18Cd a 18 Ccud“ sudkyne [REDAKOVANÉ].

Dňa 31.03.2015 bol spis zaslaný Ústavnému súdu Slovenskej republiky v súvislosti s konaním o sťažnosti.

Dňa 15.04.2015 bol spis z Ústavného súdu Slovenskej republiky vrátený.

V súvislosti s ukončením funkcie sudcu [REDAKOVANÉ] ku dňu 17.06.2015 bola vec spis. zn. 18C/377/2009 na základe dodatku č. 5 k Rozvrhu práce na rok 2015 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená dňa 14.07.2015 do oddelenia „7C, 7Cpr, 7Cd a 7Ctud“ sudkyne [REDAKOVANÉ].

Dňa 06.08.2015 súd vyzval odporcu na vyjadrenie sa odvolaniu navrhovateľa.

Dňa 11.08.2015 súd postúpil spis na rozhodnutie o podaných odvolaniach Krajskému súdu v Bratislave.

Dňa 31. 08. 2015 bol spis predložený Krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalobcu aj žalovaného proti rozsudku č.k. 18 C 377/2004-588 zo dňa 28.11.2014.

Dňa 27.07.2016 bol spis vrátený z Krajského súdu v Bratislave spolu s uznesením č.k. 2 Co 227/2015-664 zo dňa 31.05.2016.

Dňa 30.08.2016 bol daný pokyn zákonnou sudkyňou na doručenie uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 31.5.2016, č. k. 2 Co 227/2015-664, ktoré bolo doručené tunajšiemu súdu dňa 27.07.2016, stranám sporu.

Dňa 08.11.2016 bol vo veci vytýčený termín pojednávania na 06.02.2017.

Dňa 06.02.2017 sa konalo pojednávanie, ktoré súd odročil na termín 15.05.2017 na základe žiadosti sťažovateľa.

Dňa 08.02.2017 bol daný pokyn zákonnou sudkyňou na vyhotovenie kópií všetkých podaní v spise sp. zn. 18 C 377/2004, nakoľko v spise nebolo vykázané doručenie druhej procesnej strane a súčasne bol daný pokyn na uskutočnenie predmetného doručenia.

Dňa 17.02.2017 bola zrealizovaná úprava zo dňa 08.02.2017.

Dňa 22.03.2017 bol daný pokyn zákonnou sudkyňou na doručenie vyjadrení druhej sporovej strane.

Dňa 28.04.2017 bol daný pokyn zákonnou sudkyňou na doručenie ďalších vyjadrení druhej sporovej strane.

Dňa 09.05.2017 bol daný pokyn zákonnou sudkyňou na doručenie ďalších vyjadrení druhej sporovej strane.

Dňa 15.05.2017 sa konalo pojednávanie, ktoré súd po prejednaní veci odročil na termín 09.10.2017 z dôvodu doplnenia dokazovania.

V mesiaci jún 2017 sa spis opätovne nachádzal na ÚS SR v súvislosti so sťažnosťou žalobcu... spis sa opätovne vrátil na tunajší súd 23.06.2017.

Dňa 02.08.2017 bola súdu doručená žiadosť žalovaného o zaslanie zápisnice z pojednávania, ktorú súd vybavil dňa 04.08.2017.

Dňa 02.10.2017 bola súdu zo strany žalobcu doručená špecifikácia/zmena žaloby a ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania (ako reakcia na výzvu súdu zo dňa 15.05.2017).

Predmetné vyjadrenie súd žalovanému doručoval až na pojednávaní dňa 09.10.2017 vzhľadom na to, že do termínu pojednávania by už podanie žalobcu nestihol preukázateľne doručiť. Následne súd musel pojednávanie vytýčené 09.10.2017 odročiť z dôvodu, že nebola zachovaná lehota na prípravu pojednávania.

Ďalšie pojednávanie súd vytýčil na deň 29.1.2018 a súčasne dňa 13.10.2017 vyzval žalovaného, aby sa vyjadril k doplneniu žaloby v lehote 15 dní.

Dňa 19.10.2017 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného k doplneniu žaloby.

Dňa 1.12.2017 dal zákonný sudca pokyn na doručovanie vyjadrenia žalovaného druhej procesnej strane.

Dňa 02.1.2018 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcu, ktoré bolo na základe úpravy sudcu zo dňa 15.1.2018 doručované druhej procesnej strane.

Na základe Dodatku č. 9/2017 k RP bol spis dňa 16.1.2018 pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi [REDACTED]

Dňa 17.1.2018 bolo súdu doručené ďalšie vyjadrenie žalobcu, ktoré bolo na základe úpravy súdnej tajomníčky zo dňa 19.1.2018 doručované druhej procesnej strane.

Dňa 25.01.2018 zrušil pojednávanie vytýčené na 29.01.2018 z dôvodu potreby preštudovania spisu novou zákonnou sudkyňou a vytýčil nový termín pojednávania na 09.03.2018.

Dňa 09.03.2018 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 29.06.2018 s tým, že žalobca doručí súdu avizované späťvzatie žaloby, ktoré doručí aj priamo žalovanému a ten sa vyjadrí, či s ním súhlasí.

Dňa 29.06.2018 sa konalo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 19.11.2018 s tým, že žalobca v lehote 60 dní predloží písomné vyjadrenie a prípadné návrhy na doplnenie dokazovania.

Dňa 15.11.2018 súd oznámil stranám sporu zrušenie termínu pojednávania dňa 19.11.2018 zo zdravotných dôvodov.

Dňa 19.11.2018 súd vytýčil termín pojednávania na deň 21.01.2019 a predvolal strany sporu.

Dňa 21.01.2019 sa vo veci konalo pojednávanie, na ktorom žalobca zobral žalobu späť v celom rozsahu a žalovaný súhlasil so späťvzatím žaloby. Súd vyhlásil uznesenie, ktorým konanie zastavil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Dňa 24.01.2019 súd zasielal písomné vyhotovenie uznesenia č.k. 18C/377/2004-867 zo dňa 21.01.2019 stranám sporu.

Dňa 18.02.2019 súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu zo dňa 12.02.2019.

Dňa 13.03.2019 súd predložil spis Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní žalobcu proti uzneseniu č.k. 18C/377/2004-867 zo dňa 21.01.2019.

Dňa 06.05.2019 bol spis vrátený z Krajského súdu v Bratislave spolu s uznesením č.k. 5 Co 62/2019-890 zo dňa 29.03.2019, ktorým odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie tunajšieho súdu.

Dňa 15.05.2019 súd zasielal stranám sporu uznesenie č.k. 5 Co 62/2019-890 zo dňa 29.03.2019.»

8. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu z 23. júla 2019 vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 330/2019 z 1. augusta 2019, ktorý bol ústavnému súdu doručený 7. augusta 2019. V ňom predseda okresného súdu uviedol, že v plnom rozsahu odkazuje na svoje vyjadrenie z 23. mája 2019, a k už zaslanému prehľadu úkonov vykonaných okresným súdom dodal, že uznesenie krajského súdu č. k. 5 Co 62/2019-890 z 29. marca 2019, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu č. k. 18 C 377/2004-867 z 21. januára 2019 o zastavení konania, bolo stranám sporu doručené

21. mája 2019 a 6. júna 2019. Súčasne predseda okresného súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

9. Ústavný súd 8. augusta 2019 zaslal vyjadrenie okresného súdu právnomu zástupcovi sťažovateľa s možnosťou zaujatia stanoviska v lehote 14 dní od doručenia prípisu. Právny zástupca sťažovateľa sa k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 19. augusta 2019, v ktorom v podstatnej časti uviedol, že poukazuje na predchádzajúce nálezy ústavného súdu v sťažovateľovej veci, a to č. k. III. ÚS 332/2010-31 z 18. januára 2011 a č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015, v ktorých boli ústavným súdom konštatované porušenia. Dodal, že porušenia pokračovali aj naďalej, a to až do doby, keď sťažovateľ vzal svoju žalobu po viac ako štrnástich rokoch späť, pričom stále bola len na súde prvého stupňa. Sťažovateľ vyjadril nesúhlas s vyjadrením predsedu okresného súdu, že od posledného nálezú ústavného súdu nedošlo v napadnutom konaní okresného súdu k porušeniu v konaní a nesústreďenej činnosti okresného súdu. Poukázal na to, že len počas obdobia od 16. marca 2015 do 16. januára 2018 bol z rozhodnutia okresného súdu trikrát menený zákonný sudca v napadnutom konaní okresného súdu, pričom sťažovateľovi nebol dôvod výmeny oznámený. Odobratie spisu po viac ako dvoch rokoch a šiestich mesiacoch zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ] a jeho pridelenie novej sudkyňi [REDAKOVANÉ] považuje za neefektívne a neracionálne, ktoré opätovne predĺžilo celé konanie, pretože nová zákonná sudkyňa sa musela oboznámiť s celým spisom a až následne mohla vo veci konať. V dôsledku toho bolo zrušené pojednávanie určené na 29. január 2018, a to za situácie, keď bola sťažovateľova vec na okresnom súde už celkovo 13 rokov. Ako neodborné a chaotické konanie okresného súdu tiež sťažovateľ označil, že 8. februára 2017 bol zákonnou sudkyňou daný pokyn na vyhotovenie kópií všetkých podaní v spise a ich doručenie, na základe čoho boli sťažovateľovi doručené vyjadrenia druhej strany, ktoré boli na okresný súd doručené pred mnohými rokmi. Tiež uviedol ďalšie dátumy, keď boli vydané nové pokyny na doručenie písomností druhej strane sporu, v dôsledku čoho bolo následne aj pojednávanie stanovené na 15. máj 2017 odročené až na 9. október 2017. Sťažovateľ ďalej uviedol: „Sťažovateľ poukazuje aj na to, že Okresný súd BA I sa vo svojom vyjadrení vyhýba odpovedi k tomu, že rozsudok zo dňa 28. 11. 2014, č.k.: 18C 377/2004-588, ktorý

odvolací súd zrušil dňa 31. 05. 2016 uznesením č.k.: 2Co 227/2015-664 z dôvodu, že nezodpovedá § 157 ods. 2 OSP, nakoľko súd nezistil riadne skutkový stav, rozhodnutie nie je riadne a presvedčivo odôvodnené... neodpovedal ako je vôbec možné, že vtedy konajúca sudkyňa... nebola je schopná viesť súdne konanie zmysluplne a nebola schopná ani len napísať rozsudok tak, aby bol odborný s ohľadom na požiadavku zákonnosti podľa § 157 ods. 2 OSP. Uvedená neodbornosť už druhýkrát neúmerne predĺžila celé konanie... Takúto činnosť sudcu je nutné kvalifikovať ako nesústredené konanie... neodpovedal ako bolo možné, že sťažovateľ mohol na pojednávaní podnieť všetky tri skutky diskriminačného správania zamestnávateľa voči jeho osobe až dňa 15. 05. 2017, teda viac ako po 12 rokoch od podania žaloby. Takéto konanie nemožno označiť len ako nesústredené, ale aj ako úmyselné marenie spravodlivosti...“ Dodal, že okresný súd vo svojom vyjadrení úmyselne zamlčoval nesústredenosť, chaotickosť a nerešpektovanie zásad zákonnosti a efektívnosti konania v napadnutom konaní okresného súdu aj po vydaní nálezů ústavného súdu č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015. Dodal, že konanie trvajúce celkovo viac ako 14 rokov považuje za neuveriteľný exces, tiež uviedol, že stanovisko okresného súdu, že nemá nárok na vrátenie zaplatených súdnych poplatkov, považuje za nespravodlivé. Súčasne ústavnému súdu oznámil, že sťažovateľ súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

10. Obsah zapožičaného spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené jednak v podanej ústavnej sťažnosti, ako aj vo vyjadreniach okresného súdu k ústavnej sťažnosti, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

11. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením. V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa v časti, v ktorej bola ústavným súdom prijatá uznesením č. k. I. ÚS 295/2019-23 z 2. júla 2019 na ďalšie konanie, spočíva v namietanom porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v napadnutom konaní okresného súdu. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo teda posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu, teda v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného č. k. II. ÚS 239/2015-33 z 3. septembra 2015, ktorým boli zo strany ústavného súdu už opakovane konštatované prietahy v konaní, došlo opätovne k porušeniu sťažovateľom uvedeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

17. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Keďže súdne konanie v sťažovateľovej veci začalo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z dikcie ustanovenia § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak,

aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý vo svojich ustanoveniach upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania v čl. 17. Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 100 ods. 1 OSP).

20. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 45 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povaha veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (m. m. III. ÚS 489/2018). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v prípade s'ťažovateľa.

21. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory týkajúce sa pracovnoprávných vzťahov tvoria súčasť bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a o takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie okresného súdu nie je právne ani skutkovo zložitá, a preto nie je možné okresný súd zbaviť zodpovednosti za priebeh napadnutého konania okresného súdu v súvislosti s posudzovaním existencie zbytočných priet'ahov. V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že ani samotný okresný súd nenamietal právnu alebo skutkovú zložitosť veci.

22. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania (strany sporu). Ústavný súd po preskúmaní priebehu napadnutého konania nezistil na strane s'ťažovateľa také skutočnosti spočívajúce v jeho správaní, ktoré by zásadným spôsobom ovplyvnili dĺžku napadnutého konania. Je pravdou, že jedenkrát došlo k odročeniu pojednávania na základe žiadosti s'ťažovateľa, avšak v okolnostiach danej

veci, keď konanie pred okresným súdom po vrátení spisu z krajského súdu po tom, ako bolo krajským súdom zrušené predchádzajúce rozhodnutie, ani po viac ako dvoch rokoch nevyústilo do vydania meritórneho rozhodnutia vo veci, túto skutočnosť nevyhodnotil ako kľúčovú pre celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu. Na tomto mieste ale zároveň ústavný súd uvádza, že jeho pozornosti neuniklo, že napadnuté konanie okresného súdu bolo právoplatne skončené práve na základe späťvzatia žaloby zo strany sťažovateľa.

23. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, bol postup okresného súdu. K uvedenému je potrebné uviesť, že doterajšiu dĺžku napadnutého konania, avšak hlavne s poukazom na skutočnosť, že v sťažovateľovej veci bola už dvoma predchádzajúcimi nálezmi ústavného súdu opakovane konštatovaná existencia prietahov v súdnom konaní a uložená povinnosť konať vo veci bez prietahov, ústavný súd v okolnostiach danej veci považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú. V rámci uvedeného obdobia došlo jednak krajským súdom k zrušeniu predchádzajúceho rozhodnutia vo veci a následne okresný súd síce vykonal viacero procesných úkonov, avšak ani po viac ak dvoch rokoch od vrátenia veci na ďalšie konanie okresnému súdu konanie okresného súdu nevyústilo do vydania meritórneho rozhodnutia.

24. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prietahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. 489/2018).

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu

základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

26. Aj napriek tomu, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní okresného súdu porušené, neprikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, pretože sťažovateľ sám inicioval späťvzatie žaloby, ktorému bolo vyhovené, a napadnuté konanie okresného súdu bolo, ako je už uvedené, z tohto dôvodu zastavené.

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

29. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo porušené, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného

zadosťučinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € z dôvodov uvedených v jeho ústavnej sťažnosti, poukazujúc najmä na dĺžku trvania jeho sporu, spôsobujúcu dlhoročnú neistotu, ktorá má mať dopad aj na jeho psychiku a spôsobuje pocit jeho menejcennosti.

30. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na doterajšiu dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, vrátane samotného konania sťažovateľa, ktorý po podaní ústavnej sťažnosti sám inicioval späťvzatie žaloby, a tým zastavenie napadnutého konania okresného súdu, a rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

32. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 28). Z uvedeného dôvodu ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

V.

Trovy konania

33. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom.

34. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

35. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

36. Základom na výpočet náhrady za úkon právnej služby je v danom prípade priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2018 v sume 980 €. Náhradu trov konania priznal ústavný súd za tri úkony právnej služby, a to prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti a zaslanie písomného stanoviska k vyjadreniu okresného súdu všetky vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 predstavuje v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom za rok 2019 v sume 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 519, 39 € za vykonané úkony právnej služby (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu